

V

SOOME-UGRI KULTUURKONGRESSI PUHUL
KORRALDATAVA

PEDAGOOGILISE NÄITUSE
KAVA JA ÜLDKORRALDUSI

Trükikoda „Estotruk” Tallinn, S. Karja 8. 1936. a.

V

SOOME-UGRI KULTUURKONGRESSI PUHUL

KORRALDATAVA

PEDAGOOGILISE NÄITUSE KAVA JA ÜLDKORRALDUSI

A e g:

Pedagoogiline näitus V Soome-Ugri Kultuurkongressi puhul korraldatakse 21.—28. juunini 1936.

A s u k o h t:

Näituse asukohaks on Tallinna Tütarlaste Kommertsgümnaasiumi ruumid Jaani tän. 13.

M õ t e:

Pedagoogiline näitus peab peegeldama nii meile kui välismaalt tulnud külalistele Eestis praegu maksvat hariduskorraldust ja -taset, alates lasteaedadest ja lõpetades vabaharidustööga. Üksikuis tabelis on mõeldav näidata ka haridustöö arengut Eesti iseseisvuse ajal, et näha kui kaugele oleme jõudnud eesti kooli loomise töös omariikluse ajal.

K o r r a l d a v t o i m k o n d:

Näituste üldjuhataja: Voldemar Päts,

HSM Kutseoskuse osakonna direktor.

Pedagoogilise näituse üldjuht: August Kuks,

Pedagoogiumi direktor, Vene 31, Tallinn.

Kunstilise nõuandja: Hans Kuusik,

Riigi Kunsttööstuskooli inspektor.

Kunstilise nõuandja abi: Eduard Kana, õpetaja.

Lasteaedade osakonna korraldaja: Elli Järvekülg,

Lasteaednike Seltsi esinaine, Oskari 17 — 15.

Algkoolide osakonna korraldajad: Joh. Käis,

Eesti Õpetajate Liidu teaduslik sekretär, Tartu, Tähe 77— 2.

Chr. Brüller, koolinõunik, Raua 30, Tallinn.

Täienduskoolide osakonna korraldaja: E. Viibur,

Täienduskoolide Õpetajate Ühingu abijuhataja, Tallinn, Narva mnt. 1.

Keskkoollide, gümnaasiumide ja koolide kooperatiivide osakonna korraldaja: O. Joh. Kiisel, EKESKO esimees, Poeglaste Kommertsgüm. direktor, Tallinn, V. Pärnu mnt. 19-a.

Õpetajate ettevalmistuse osakonna korraldaja: August Kuks, Pedagoogiumi direktor, Tallinn, Vene 31.

Kutsekoolide osakonna korraldaja: Anni Varma, Tallinna Naiskutsekooli juhataja, Tui 12.

Põllutöökoolide osakonna korraldaja: J. Ümarik, Põllutööministeeriumi hariduse- ja katseasjanduse büroo juhataja, Tatari 24, Tallinn.

Koolitervishoiu osakonna korraldaja: M. Püüman, Kooliarstide Ühingu esimees, Narva mnt. 24.

Koolinõunikude osakonna korraldaja: Chr. Brüller, Koolinõunikude Ühingu esimees, Raua 30, Tallinn.

Vabaharidustöö osakonna korraldaja: Evald Vender, Haridusliidu peasekretär, Uus 2, Tallinn.

Kooliaiiduse osakonna korraldaja: E. Tedre, Tallinna Pedagoogiumi aianduse õpetaja, Vene 31.

Ruumide jaotus:

Lasteaiad	I kord, tuba 1,	põrandapinda 72 m ² ,	seina 20 jm.	
Algkoolid	" " " 2	" " 53 "	" " 20 "	
	" " " 3	" " 53 "	" " 21 "	
	" " " 4	" " 48 "	" " 19 "	
	" " " 5	" " 46 "	" " 18 "	
	" " " 6	" " 65 "	" " 26 "	
	" " koridoriseina		" " 30 "	
		265 m ²	134 jm.	
Täienduskoolid	" " " 7	" " 82 "	" " 17 "	
Kooliarstid	" " " 3	" " 50 "	" " 18 "	
Keskkoollid	II " " 2	" " 49 "	" " 19 "	
	" " " 3	" " 43 "	" " 18 "	
	" " " 4	" " 67 "	" " 22 "	
		169 "	" " 59 "	
Kooli kooperatiivid	" " " 5	" " 37 "	" " 8 "	
Kooliaiidus	" " koridor		" " 30 "	
Õpetajate ettevalmistus	II kord, 6	" " 82 "	" " 18 "	
Koolinõunikud	" " Naisõpetajate tuba	" " 49 "	" " 18 "	
Kutsekoolid	III " tuba 1	" " 55 "	" " 20 "	
Naiskutsekoolid		" " " 2	" " 54 "	" " 20 "
		" " " 3	" " 49 "	" " 19 "
Meeskutsekoolid	" " " 4	" " 53 "	" " 18 "	
Kodumajap. kool.	" " " 5	" " 66 "	" " 22 "	
Kaubandusl. kool.	" " " 6	" " 39 "	" " 17 "	
		316 "	116 "	

Vabaharidustöö	III	„	„	7	„	82	„	„	18	„
Põllutöökoolid	„	„	„	8	„	49	„	„	18	„

Aula jääks pedagoogiliste harrastusringide kasutada loenguiks, demonstratsiooneks ja koosviibimisteks. Aula kasutamises tuleb pöörduda harrastusringide juhatajail pedagoogilise näituse üldjuhi dir. A. Kuks'i poole.

Üldkorraldusi:

1. Eksponaatide muretsemise, kohaletoimetamise ja ülesseadmise eest hoolitseb iga osakonna korraldaja, keda abistavad tema lähemad kolleegid. Osakond on teatud määral autonoomne, püüdes tabada näituse üldiseloomu eksponaatide valikul.
2. Üksikuil koolel tuleb pidada kontakti oma osakonna korraldajaga, üldjuht lahendab vaid üldisi küsimusi.
3. Eksponaatide transporteerimise, ülesseadmise kui ka vajalikkude tabelite, diagrammide, kartogrammide valmistamise kulud tasub asutus „Fenno-Ugria” (Tallinn, Lai 1, tel. 437-74), kuna eksponaatide valmistamine sünnib väljapaneejate eneste arvel. Et näituse korraldamiseks on kasutada võrdlemisi piiratud summa, siis tuleb teha väljaminekuid tagasihoidlikult. Tabelite ja diagrammide valmistamise võtavad enda peale Tallinna Linna Poeglaste Kommertsgümnaasiumi õpilased joonistamisõpetaja E. Kana juhatusel, kelle poole tuleb osakondade korraldajatel pöörduda vastavate soovide ja andmetega.
4. Väljapanekud on mõeldavad 6 liiki:
 1. Mitmesuguseid tabeleid: diagramme, kartogramme jne., mis näitavad a) õpilaste koosseisu, b) töökorraldust, c) õpilaste normeeritud tööd, d) õpilaste vabaharrastusi, e) õpetajate koosseisu jne.
 2. Suurendatud ülesvõtteid, mis kujutaksid õpilasi mitmesuguseis kooli iseloomustavais toiminguis.
 3. Koolide albumeid, kus üksiku kooli elu peegelduks täiuslikult.
 4. Töökavu ja õpilaste töid igalt õppeaine alalt, mis näitavad vaatamisväärseid saavutusi, õpetlikke ja iseloomustavaid.
 5. Tarvitataavaid õppeabinõusid, mis vähem tuntud, kuid väärivad tähelepanu, eriti kui nad on valmistatud õpetajate ja õpilaste poolt.
 6. Õpikuid, lugemikke, käsiraamatuid, vaba lektüüri jne.

Loodame, et Eesti kooli- ja haridustegelased meeleldi käed külge panevad ja pedagoogiline näitus kõigiti õnnestub.

V. Päts,
Näituste üldjuhataja.

A. Kuks,
Pedagoogilise näituse üldjuht.

A. Algkoolide näituse kava

V Soome-Ugri Kultuurkongressi puhul 21.—28. VI 1936 Tallinnas.

I.

1. ja 2. õppeaasta: 1) Üksikute üldõpetuse teemade läbitöö-
tus, mis annaks läbilõike kõigist õpetusaladest: brošüürtööd
(üldvihud), töövihud, joonistused, paberilõike-, kartong- ja vol-
timistõid, mida ei saa brošüürtöösse paigutada.
Märkus: Samuti esitatakse ka töid, mis ei ole üldõpetuse
teostamise näiteiks.
- 2) Aabitsa läbitöötlus ja siiakuuluvad töö- ja õppevahendid,
ka omatehtud.
- 3) Näitlikustamisvahendid arvutusõpetuse algkursuses, ka
omatehtud.
- 4) Klassiruumi sisustamine —pilte-ülesvõtteid, klassiseintel ole-
vaid pilte, tabeleid, tunnikavu jm.
- 5) Ülevaatlikud töökavad (üldõpetuse põhimõttel) kogu aasta
tööst.
- 6) Õppe- ja tööraamatuid, raamatuid õpilastele vabaks lugemi-
seks, metoodiline kirjandus õpetajaile.

II.

3. õppeaasta: 1) Üksikute kodulooteemade läbitöötlus kas
üldõpetuse või keskustuse põhimõttel.
- 2) Valimik õpilaste töid koduloos, emakeeles, mate-
maatikas, usuõpetuses, laulmises, joonistuses, tööõpetuses, —
nii et oleksid esitatud tööd õppeaasta algusest, keskelt ja lõ-
pust (kui ei ole võimalik kogu aasta töid esitada).
- 3) Õpetaja ja õpilaste valmistatud õppevahendeid.
- 4) Klassiruumi sisustamine, nagu p. I, 4.
- 5) Ülevaatlikud töökavad üldõpetuse või keskustuse põhi-
mõttel.
- 6) Nagu p. I.

III.

- 4.—6. õppeaasta: 1) Keskustusteemade läbitöötlus ühes siiakuu-
luvate õpilastöödega.
- 2) Valimik õpilastöid üksikute õppeainete alalt, nii et oleksid esi-
tatud tähtsamad ja õpetlikumad töötüübid; vaatlusvihke ja
-tabeleid, tööjuhatusi, brošüürtöid jm.

* Järgnevad kavad käsitlevad ainult alg-, kesk- ja kutsekoole, teised koolid
saavad lähemaid juhiseid oma osakonna korraldajailt.

- 3) Õpetaja ja õpilaste valmistatud õppevahendeid.
- 4) Klassiruumi sisustamine nagu p. I, 4.
- 5) Õppe-, töö-, lugemis- ja käsiraamatuid, nagu p. I, 6.
- 6) Õppekäigud—kaardid, ülesvõtteid, kirjeldusi, kogusid leitud esemeist, läbitöötamist klassitöös.

IV.

- Üldist. 1) Õpilaste ringid, omavalitsus, nende tööst põhikirju, kodukordi, ülesvõtteid, albumeid jm.
- 2) Õpilaste kirj vahetus teiste koolidega kodu- ja välismail.
 - 3) Seinalehti ja õpilaste ajakirju.
 - 4) Koolipeod — ülesvõtteid, kavu.
 - 5) Kooli kodukorra määrusi.
 - 6) Näituse korraldajate poolt üldisi diagramme algkoolide võrgu klassikomplektide, õpilaste arvu ja edasijõudmise, koolikohustuse täitmise, kooliraamatukogude jm. kohta.
- Märkus: Peale selle võib esitada teisigi huvitavaid töid ja töö- võtteid, mida kavas pole mainitud.

Seletuseks:

1. Et eelseisva koolinäituse eesmärgiks on esitada eesti kooli edusamme ja saavutusi viimaseil aastail, valitagu näituse jaoks kava kohaselt paremaid töid, mis võivad olla õpetlikud oma uudsuse, algupära, korralikkuse ja puhtusega. Piiratud ruumide tõttu tuleb näituse korraldamisel pearõhk asetada mitte esemete hulgaile, vaid nende väärtusele. Ei ole kahtlust, et algkoolides niihästi linnas kui maal leidub väärtuslikke töid küllaldaselt.
2. Valida võib kas õpilase kõik tööd kogu aasta kestel või tööd üksikute üldõpetuse ja keskustusteemade alalt (brošüürid, joonised, käsitööd, skeemid, diagrammid jne.).
3. Nõutavad on algupärased tööd, s. o. tööd, mis ei ole näituse jaoks ümber kirjutatud. Kui aga siiski tuleb mõni töö ümber kirjutada, siis olgu töö vastav märkus.
4. Tööd brošüürides ja vihkudes olgu varustatud kuupäevaga ja õpetaja kontrollitud.
5. Brošüüride ja töövihkude esilehel on soovitavad lühikesed selgitused tööviisi kohta, tingimata aga märkus selle kohta, kas töö on pärit üksikklassist või liitklassist (näit. I + II, III + IV + V jne.).
6. Üksikuid üldõpetuse teemasid, samuti keskustusteemasid on soovitav esitada tabelina (seinale paigutamiseks); tabelile tulevad kinnitada kõik teemasse puutuvad tööd, välja arvatud näit. käsitööd, mida paberile kinnitada ei saa.
7. Samuti tabeleina tuleb esitada vaatluste kokkuvõtteid, töö- kavu, kodukordi jm.

8. Õpetaja ja õpilaste valmistatud õppevahendite juures oleks soovitav selgitus materjalikulude ja töö kestvuse kohta.
9. Õppe- ja tööraamatuid, samuti raamatukogu-raamatuid ei tule kohtadelt saata, küll aga saadetagü koolis tarvitatavate, samuti õpilastele lugemiseks määratud raamatute nimestikke (tabelina).
10. Joonistused, kui need ei ole paigutatud töövihku-brošüüri, saadetagü albumina (individuaalse või kollektiivse tööna). Joonistusõpetuse meetodi näitamiseks koostatagü pakkimispaperipoognal seinale pandav tabel.
11. Õpilaste kirjavahetus korraldatagü albumitena või mappidena.
12. Iga töö ja ese olgu varustatud õpilase ja klassi (õppeaasta) nimetusega ja koolipitsatiga (kooli nime eraldi kirjutada ei ole tarvis).

Joh. Käis.

Chr. Brüller.

Üleskutse algkoolidele.

Ülaltoodud kavast ja seletuskirjast üldjoontes selgub, mida nimelt on soovitav näitusel esitada, et anda ülevaadet eesti algkooli sihtidest, püüetest ja saavutustist.

Pöördume siinkohal kõigi algkoolide juhatajate ja õpetajate poole palvega asuda ettevalmistustöödele ja hiljemalt s. a. 20. märtsiks teatada algkoolide näituse korraldajaille oma ringkonna koolinõuniku kaudu, missugustelt aladelt, mida nimelt ja missugusel hulgal kavatseb kool näitusele saata eksponaate. Varajane teadete kogumine ühte keskk kohta on tarvilik, et vajaduse korral hankida puuduvaid esemeid ja aegsasti teostada valikut, kui mõnel alalt võib eksponaate nü suurel arvul koguneda, et ei ole võimalik kõike kasutada.

Igasuguste järelepärimistega algkoolide näituse asjas tuleb pöörduda näituse korraldajate poole, aadressides kirjad asutus Fenno-Ugriale (Tallinn, Lai 1, tel. 437-74).

Eesti algkool võib esineda ja peab esinema väärikalt eeloleval koolinäitusel. See eesmärk on kindlasti saavutatav, kui õpetajakond niihästi maal kui linnas ei pane mitte vaka alla oma töövilja, vaid toob selle julgesti välja tutvustamiseks kõigile, kes on huvitatud eesti algkooli sisemisest tööst ja selle edust.

Algkoolide näituse korraldajad:

Joh Käis.

Chr. Brüller.

B. Keskkoolide ja gümnaasiumide näituse kava.

I.

Statistika:

1. Õpilaste koostis. Vanus. Päritolu: maalt, linnast.
2. Õpilaste edukus õppeainetes.

II.

Hooned ja varustus:

1. Ülesvõtted hoonetest, klassiruumidest.
2. Eriklassid ja nende sisustus.
3. Õpilased töö- — ülesvõtted.

III.

Õpilaste isetegevus:

1. Ringid ja nende töö.
2. Kooliajakirjad. Kirjavahetus kodu- ja välismaaga.
3. Õpikud ja õppevahendid.
4. Võistlused ja nende tulemused kooli või linna piirides.
5. Õpilased matkal kodu- ja välismaal.

IV.

Õppetöö:

1. Õpilaste kiritööd ja kirjandid.
2. Vihud.
3. Joonised. Kaardid. Mudelid.
4. Õpperaamatud — õpilaste omad nagu nad on.
5. Õppekavad — õpetajate poolt koostatud.
6. Raamatukogu koostis ja tarvitamine koolis.
7. Mis loevad õpilased.

V.

Kasvatustöö:

1. Õppenõukogu koosolekute päevakorrad.
2. Õpilaste käitumine ja selle hindamine.
3. Eksimised koolikodukorra vastu: statistikat.
4. Vanemad ja koolielu.
5. Lastevanemate komiteede tegevus.

VI.

Üldküsimused:

1. Õpilaste elu pärast kooli.
2. Alad, kuhu on siirdunud lõpetajad.
3. Vilistlaskogud ja nende tegevus.
4. Õpetajad: koostis jm. .

Seletuseks.

1. Näitusel väljapandud tööd ja esemed peaksid olema võetud õpilaste aastatöödest. Statistilistest andmetest, ülesvõtetest jm. tuleb koostada tabelid, diagrammid või vitriinid.
2. Tööd tulevad varustada koolinimetusega ja kuupäevaga.
3. Osavõtjatel tuleb teatada kuni 1. V 36.
4. Küsimustega tuleb pöörduda EKESKO poole: V. Pärnu maantee 19-a. Tallinn.

Otto Joh. Kiisel,
näituse korraldaja.

Üleskutse keskkoolidele ja gümnaasiumidele.

Eesti koolielus on toimunud viimase kahe aasta vältel suur muudatus: on loodud viieaastane keskkool, kuna endine gümnaasium on määratud sulgemisele. Viieaastasele keskkoolile baseeruvad tuleviku gümnaasiumid (kolmeaastase kursusega), milliste esimene klass avatakse vast 1937. a. sügisel.

Uued keskkoolid alustasid oma tegevust 1934. a. sügisel I ja III klassiga. Käesoleval aastal töötavad I, II, III ja IV klass. V klass alustab oma tööd 1936. a. sügisel.

Keskkool on töötanud vanemates klassides ülemineku-kava alusel. Keskkooli normaalkursuse lõpetajad esinevad vast 1939. a. kevadel. Toodud andmeist nähtub, et keskkooli tööst võib saada ülevaate tulevikus. Praegusel ajal ei ole võimalik esitada keskkooli tööd tema püüdeis ja saavutuses, millega langeks ära ka keskkoolide esinemine pedagoogilisel näitusel. Endine gümnaasium, mis määratud sulgemisele ei paku enam küllaldast huvi laiematele hulkadele, kuna tema tööd tuleks hinnata ainult ajalooliselt Eesti koolipoliitika taustal.

Vaatamata neile raskusile on siiski mitmed keskkoolid ja gümnaasiumid soovinud esineda pedagoogilisel näitusel, mis peaks võimaldama tutvuda meie koolieluga tema mitmekülgses avaldustes. Kuigi väärrikas esinemine ei ole võimalik, oleks siiski huvitav näha seda õppe- ja kasvatustööd, mis toimub meie teise astme koolides.

Eesti Keskkooliõpetajate Kogu, olles teadlik neist raskusist, mis on seotud süstemaatilise näituse korraldamisega, loodab, et üksikud koolid suudavad pakkuda koolitegelastele vaatamiseks ja arvustamiseks oma töövilja.

Keskkoolide ja gümnaasiumide
näituse korraldaja

Otto Joh. Kiisel,
EKESKO esimees.

C. Kutsekoolide näituse kava.

I.

Tööd.

1. Kogu süsteemide töövõtetest ja käigust.
2. Tööd töövõtete arendamisest (kerge. — rask.).
3. Harjutustööde rakendamine esemetesse.
4. Valmistööd materjali, vormi, kaunistamise ja otstarbekuse seisukohast.
5. Õppevahendid ja proovid.

II.

Kavandid, kirjad ja joonised.

1. Tööde algvõtted.
2. Tööde osad.
3. Terviktööd.
4. Kirjad.
5. Joonised.

III.

Kirjandid ja referaadid (ema- ja võõrkeelsed).

1. Kirjeldused töödest, töökäigust, materjalist, tööriistadest, kaunistamisest ja korrashoiust.
2. Õppekäikude kirjeldused.
3. Kodukultuuri probleemide käsitletud.

IV.

Materjalide õpetus.

1. Märkmikud.
2. Tabelid.
3. Proovid.

V.

Töö- ja õppe- ning käsiraamatud.

1. Õpilaste töövihud.
2. Tööraamatud.
3. Käsi- ja õpperaamatud.
4. Kuukirjad.
5. Kaardid, pildid, ülesvõtted.
6. Diagrammid.

Üleskutse kutsekoolidele.

Peaaegu uudsuseks eesti koolivõrgus on mitmesugused kutsekoolid, kaasa arvatud kodumajandus- ja kaubanduskoolid. Kutsekoolid on suutnud lühikese ajaga omandada neile vastava ilma ning mõneski koolis kindla õppetöö-korralduse ja -süsteemi. Kõnealusel näitusel tuleb anda ülevaade kutsekoolide erinevaist tüübest, tööaladest, süsteemitööst ning meetoodilistest võtetest, nii nagu see pakub huvi haridustegelastele Eestis kui ka eriti kongressi väliskülalistele. Sellest seisukohast tuleb kutsekoolide näituse korraldamise eeltöödele asuda üldjuhiste kohaselt, kuid kutsekoolide iseloomule vastavalt.

Kutsekoolidele reserveeritud ruumid on piiratud, arvestades kutsekoolide eksponaatide iseloomu. Kuid ka selle juures on võimalik esineda väärikalt, kui seda tahab kutsekoolide õpetajakond, ja ta kindlasti tahab aidata kaasa näituse heaks kordamiseks!

Kutsekoolide esinemine peab toimuma osakondade viisi, kusjuures on soovitatav läbi viia põhimõtte, et iga üksik kool annab osakonnast tervikulise ülevaate. Kutsekoolide eriosakondade väljapanekute lappimine teiste kutsekoolide vastavate või samalaadsete töödega on ülearune, kuna see pigemini rikub süsteemikust kui et täiendab väljapanekut. Öeldust nähtub, et iga kool, kes soovib esineda, koostab kollektiivse süsteemitööd ning varustab selle vastavate joonistuste, tabelite, kavandite ja selgitavate etikettidega ning saadab selle kohale, antud juhiste vastavalt.

Iga kutsekool oma erialaga leiab palju siin nimetamatut, millega täiendada oma väljapanekut. Kavas on antud üldjuhised suures läbliõikes. Tehniliselt näituse korraldamine on kerge siis, kui kohapeal kõik esemed ja tööd on paigutatud vastavale alusele — (hallipõhjalisele) tabelile ühtlases suuruses. Nii saab kasutada seinu, seda enam, et summased niikuinii on vähe. Kõikides küsimustes, mis puudutavad kutsekoolide näitust, palutakse pöörduda otseselt allakirjutanu poole.

Kutsekoolide näituse korraldaja

Anni Varma.